

**OTİZM SPEKTRUM
BOZUKLUĐU OLAN
BİREYLER**

•Otizm Spektrum Bozukluđu (OSB), nedenleri henüz tam olarak bilinmeyen, karmaşık bir gelişimsel yetersizliktir.

•Bu tanının konulduğu çocukların performansları ve gereksinimleri çok çeşitlilik göstermektedir.

•Bu çocukların gereksinimlerinin karşılanması doğru bir tanılama ve etkili eğitim öğretim uygulamaları ile mümkündür.

OSB'NİN TANIMLANMASI

OSB sosyal iletişim ve etkileşim becerilerinde yetersizlik ile sınırlı ve yineleyici davranış, ilgi ve etkinliklerle kendini gösteren ve erken çocukluk döneminde ortaya çıkan gelişimsel bir bozukluktur.

- **Sosyal-duygusal karşılık verme becerilerinde yaşanan eksiklikler**
- **Sözel olmayan iletişim davranışlarında yetersizlik:** Göz kontağından kaçınma, beden dili, jest ve mimik kullanmada ve anlamada güçlükler yaşama
- **İlişki başlatma, sürdürme ve ilişkileri anlamada gözlemlenen eksiklikler:** Toplumsal ortamlarda uygun davranışlarda bulunma, arkadaşlık kurma/sürdürme ve hayali oyun oynama becerilerinde yaşanan sınırlılıklar

OSB'nin varlığından söz edebilmek için aşağıda sıralanan durumlardan en az ikisinin bulunması beklenir:

- **Basmakalıp ya da tekrarlayıcı motor hareketler, konuşmalar ya da nesne kullanımları:** Motor hareketleri tekrar tekrar yapma (örneğin elleri kanat çırpar gibi sallama, kendi etrafında dönme), tekrar tekrar söyleme, nesnelere sıkılmadan, sürekli olarak arka arkaya dizme ya da döndürme örnek olarak gösterilebilir.
- **Aynılıkta ısrarcı olma, rutinelere sıkı bağlılık ya da ritüel hâline gelmiş sözel ya da sözel olmayan davranışlar:** (örneğin masada hep aynı yere oturma, hep aynı çatal ve kaşıkla yemek yeme)
- **Yoğun, sınırlı ve değişkenlik göstermeyen ilgi alanları:** Sadece o konuyla ilgilenme (örneğin uçaklar, deterjanlar), ilgi duyulan konuya ilişkin çok ayrıntılı bilgiye sahip olma (örneğin uçağın uzunluğu, yakıt hacmi, ilk uçuş tarihi)
- **Duyusal uyarılara karşı çok yüksek ya da düşük düzeyde tepki gösterme ya da çevrenin duyuşal yanlarına sıra dışı bir ilgi gösterme:** Başkaları tarafından fark edilmeyen bir koku, sese aşırı tepki gösterme, acıya karşı duyarsız olma ve ışıklı ya da hareketli nesnelere aşırı ilgi gösterme

OSB tanısından söz edilebilmesi için ayrıca sıralanan bu belirtilerin;

- Erken çocukluk döneminde görülmesi,
- Çocuğun günlük yaşamında işlevde bulunma performansını olumsuz etkilemesi,
- Genel gelişimsel gecikme ve yetersizlikle ilişkili olmaması gerekmektedir.

! 2020 yılına ait veriler OSB'nin görülme sıklığının 54 kişide 1 olduğunu göstermektedir. Ayrıca veriler OSB'nin erkeklerde görülme olasılığının kadınlara göre 4-5 kat daha fazla olduğunu göstermektedir

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĐU TANISI OLAN BİREYLERİN ÖZELLİKLERİ

- **SOSYAL ÖZELLİKLER:** Bebeklik yıllarından itibaren OSB tanısı olan çocuklar sosyal beceri yetersizlikleri göstermeye başlarlar.
- Örneğin sizinle göz kontağı kurmayabilir, konuşmalarınıza ya da iletişim girişimlerinize tepkide bulunmayabilirler. Adını söylediğinizde sizi hiç duymuyormuş gibi davranabilir, dokunmak ya da sarılmak istediğinizde direnç gösterebilir ya da tepkisiz kalabilirler.
- OSB tanısı olan çocuklar daha ilk aylarda 'ce' yapma gibi sosyal oyunlara ses ya da mimikleriyle tepkide bulunmayabilirler. İleri yıllarda oyun oynamaya isteksiz olabilir, oyun sırasında ise yalnız olmayı tercih edebilirler.

•DİL VE İLETİŞİM BECERİLERİ:

- OSB tanısı olan çocukların %50'sinden fazlası konuşmayı edinmede güçlük yaşayabilir; %40'ı ise yaşamları boyunca konuşma becerisini hiç edinemeyebilirler.
- OSB tanısı olan çocuklarda yaygın olarak gözlemlenen özelliklerden biri de ekolalidir. Ekolali çocuğun duyduklarını hemen tekrar etmesi (anında ekolali) ya da aradan zaman geçtikten sonra tekrar etmesi şeklinde (gecikmiş ekolali) ortaya çıkabilir

•DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ:

- OSB tanısı alan çocuklarda (örneğin nesnelere sıraya dizme, koklama ya da yalama) ve motor hareketleri tekrar tekrar uzun süre yapma (örneğin el çırpma, sallanma, dönme) bulunmaktadır.
- Ayrıca OSB tanısı olan çocuklar tek bir oyuncakla oynama, yalnızca dinozorlarla ilgili konuşma/kitap okuma; günlük yaşamda belli işleri belli şekillerde yapma konusunda ısrarcı olma ve rutin değişikliklerine karşı aşırı tepki gösterme (örneğin her gün okuldan eve servisle giden çocuğunun servis arızalandığı için servisle eve gidemeyeceğini öğrendiğinde öfke nöbeti geçirmesi) gibi davranışları da sıkça sergileyebilirler.

• **DUYUSAL ÖZELLİKLER:** OSB tanısı olan çocuklar sizin fark etmediğiniz bir sesi fark edebilir, çok hafif bir kokudan rahatsız olabilir, belli materyallere dokunmak istemeyebilir ya da yalnızca onlara dokunmak isteyebilir.

• **BİLİŞSEL ÖZELLİKLER:** OSB tanısı olan çocuklar karşılaştığı arkadaşına çok kötü görüldüğünü ya da çok kötü koktuğunu ifade ederken bunun arkadaşını kıracak ve üzecek bir durum olduğunun ya da kurduğu bu cümleden dolayı arkadaşının kendisiyle görüşmek istemeyebileceğinin farkına varamayabilir.

OSB'YE İLİŞKİN TEDAVİ SÜREÇLERİ

- Günümüzde OSB'nin bilinen tıbbi bir tedavisi yoktur. Ancak OSB'ye eşlik eden tanılara yönelik ilaçların kullanıldığı ve bu ilaçların bazılarının hedeflenen belirtilerin azaltılmasında etkili sonuçlar verdiği bilinmektedir.
- Günümüzde OSB'nin bilinen tek tedavisinin eğitim olduğu belirtilmektedir. Bu da OSB tanısı olan çocukların uygun eğitim ortamlarına yerleştirilmesini gerektirmektedir.
- OSB tanısı olan çocukların özel eğitim okuluna, özel eğitim sınıfına ya da kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim ortamına yerleştirilmesine karar verilebilir.
- https://www.youtube.com/watch?v=yAKI0hOAz_M
(OTİZM NEDİR? Bir çocuğun gözünden otizm/Animasyon)